

Til
Arbeids- og sosialkomiteen

Åsnes, 26. mars 2019

Fra
Organisasjonen for Uføres Rettigheter - OFUR

Høringsnotat fra Organisasjonen For Uføres Rettigheter – OFUR
vedrørende

- 1) Representantforslag om trygghet, verdighet og skikkelig hjelp for folk som trenger arbeidsavklaringspenger
- 2) Representantforslag om behovet for nye unntaksbestemmelser og vedtaksrutiner når det gjelder varighetsbegrensningen i arbeidsavklaringsperioden (folketrygdløven § 11-12 annet og tredje ledd)

Vedlagt ligger høringsnotat fra OFUR i overnevnte representantforslag 1 og 2 vedrørende dagens ordning med arbeidsavklaringspenger.

For Organisasjonen For Uføres Rettigheter - OFUR
Monica Engemoen, talsperson.

Høringsnotat fra Organisasjonen For Uføres Rettigheter – OFUR
vedrørende

- 1) Representantforslag om trygghet, verdighet og skikkelig hjelp for folk som trenger arbeidsavklaringspenger
- 2) Representantforslag om behovet for nye unntaksbestemmelser og vedtaksrutiner når det gjelder varighetsbegrensningen i arbeidsavklaringsperioden (folketrygdloven § 11-12 annet og tredje ledd)

AAP skal sikre brukerne inntekt i perioder de på grunn av sykdom eller skade har behov for hjelp fra NAV for å komme i arbeid. Man skal altså være økonomisk sikret dersom man blir for syk til å arbeide og man trenger bistand fra Nav. Likevel blir AAP stoppet og bistand opphører fordi man har nådd en tidsfrist, og ikke fordi man er avklart, enten mot arbeid eller mot uføretrygd. OFUR mener praksisen er hårreisende og forkastelig, hvor den sykes rettigheter skyves bort og oversees.

OFUR støtter representantforslag fremmet av Sosialistisk Venstreparti og Arbeiderpartiet.

OFUR mener at:

- Stønadsperioden for AAP må endres tilbake til 4 år, slik den var før endringen 1. januar 2018. Det finnes utallige eksempler på at 3 år ikke er nok, og at det er mennesker som trenger hjelpen mest, som blir stående uten inntektssikring for seg og dem de forsørger.
- Det må innføres en reell mulighet til forlengelse av AAP utover 4 år, også når Nav ikke avklarer innen fireårsfristen. Det samme må gjelde for oppfølging i helsetjenesten. Brukerne skal ikke straffes med bortfall av livsopphold grunnet omstendigheter de ikke kan noe for.
- Alle de som nå rammes av innskrenkningen av 1. januar 2018 må få sine saker hastebehandlet og innvilges inntektssikring slik at de snarest mulig kan avklares i forhold til arbeid eller uføretrygd. De står uten livsopphold, uten mulighet til å forsørge seg selv eller sin familie, og mottar ingen oppfølging med tanke på å bli avklart for arbeid. De er overlatt til seg selv, med sine liv satt på vent, og er henvist til fattigdom. OFUR kan ikke se noe som tyder på at disse er nærmere lønnet arbeid i den tid de er fratatt AAP.
- Mange av de som har mistet sitt livsopphold, vil kunne kvalifisere for uføretrygd, men de får ikke lov til å søke på denne stønaden før de er ferdig

avklart. Slik hindres syke mennesker å motta den inntektssikringen som velferdsstaten har garantert at man skal få dersom man er for syk til å arbeide. Og slik settes denne utsatte gruppen i et økonomisk og helsemessig uføre før de har fått sin avklaring, et uføre de må dra med seg i fremtiden.

- Karensperioden på 52 uker må fjernes. Slik OFUR ser det, bidrar denne kun til å ekskludere en utsatt gruppe mennesker fra arbeidslivet, henvist til fattigdom og manglende oppfølging. Det er ikke hensiktsmessig å ha en slik ekskludering dersom målet er økt deltakelse i arbeidslivet.
- Mottakere av AAP må også få en aktivitetsrett, som sikrer brukerne en tilpasset, individuell oppfølging i avklaringsperioden. Det er rimelig at Nav også pålegges plikter, slik at bruker sikres en faktisk avklaring. Det er det lokale Nav-kontoret som kjenner brukeren best, og dermed må også lokalkontoret kunne fatte beslutninger knyttet til ytelse og oppfølging.
- Det må også tas hensyn til at man innvilges AAP på grunn av dårlig helse, et hensyn som må veie tungt i oppfølgingen av den enkelte. Skulle det ende med en søknad om uføretrygd, mener vi bestemt at AAP skal gis frem til svar på uføresøknad foreligger og ikke begrenses til 8 måneder. På den måten er den syke sikret inntekt uavhengig av hvor lang tid Nav benytter til saksbehandlingen.

AAP-mottakere har falt ut av arbeidslivet av helsemessige årsaker, såkalt «sykdom, skade eller lyte». De er en utsatt gruppe som har havnet i en situasjon de ikke har kontroll over selv. Det er svært viktig at Nav settes i stand til å følge opp brukeren på en god og respektfull måte, gjennom et regelverk som ivaretar brukeren. Fattigdom og utestengelse fremmer ikke økt arbeidsdeltakelse, men fører til dårligere livskvalitet og helse. Dersom flere fra denne gruppen skal kunne inkluderes i arbeidslivet etter endt avklaring, så må det være vilje til å sette dem i stand til å gjøre dette. Det gjøres gjennom god oppfølging, eventuell nødvendig kompetanseheving, og ikke gjennom fattigdom og utestengelse. Og de som er for syke til å arbeide, trenger avklaring og klarsignal for å søke uføretrygd, ikke tap av livsopphold.